Del af mappe 9)

Overløb af urenset spildevand fra kommunale rensningsanlæg.

Notat af Gustav Schroll og Torben Vagn Rasmussen juli 2016

De kommunale anlæg til at rense spildevand har for manges vedkommende over flere år udledt urenset kloakvand til åer, fjorde og farvande gennem overløb ved kraftige regnskyl. Det drejer sig om betydelige mængder fosfor og kvælstof, der er ca. 19.000 rensningsanlæg i Danmark. Målinger af N og P i de danske farvande rummer alle forureningskilder og ikke kun landbrugets drænvand. Et kilo fosfor binder 7 kg kvælstof.

Forureningen i Odense Fjord er et anvendt argument for yderligere gødningsrestriktioner for over halvdelen af fynsk landbrug. Odense Kommune har 196.000 indbyggere og er den fjerde største kommune i landet. (Kilde: Odense Kommune, By og Kulturforvaltningen i brev til Patriotisk Selskab 28/1 2016.)

Det gennemsnitlige overløb for seks år er på 19.335 kg N og 3.246 kg P. Det højeste overløb var i 2011 med 30.974 kg N og 5.122 kg P. Antal af overløb runder 100 pr år. Disse overløb kan omregnes til et gennemsnit på 42 tons N /år over en seksårig periode.

De over 100 overløb pr år svarer det til, at 1,2 gyllevogn læsser af direkte i Odense Fjord hver dag.

Regnestykket er som følger:

42 tons N svarer nogenlunde til en årlig produktion af ca. 25.000 slagtesvin, fordi et slagtesvin afgiver 1,8 kg N/år – knapt 500 l med 4 promille N: 25.000 x 1,8 kg N = 45 ton N. En gyllevogn rummer 25 ton med 4 promille N = 100 kg N. Dermed svarer 42 ton N til indhold i 420 gyllevogne. 420 gyllevogne på 365 dage giver 1,2 gyllevogn pr dag.

Et svin og et menneske har nogenlunde samme mængde afføring, så med andre ord svarer det til at knapt 13 % eller hver ottende Odenseaner leverer urenset kloakvand til Odense Fjord (25000/196000 = 12,7%)

På landsplan er overløb med urenset spildevand et væsentligt problem. Det er af Naturstyrelsen i Punktkilder 2014, udgivet 2015, beregnet til 1.413 t kvælstof og 326 t fosfor. Omregnet som for Odense Rensningsanlæg giver det en N mængde på 3.695 t N. Hvis denne mængde kvælstof kunne undgås, ville det kunne kompensere en væsentlig del af de krav, de nye Vandmiljøplaner vedtaget i juni 2016 vil pålægge landbruget.

Udover overløb som forureningskilde bliver spildevand generelt renset mindre end 100 %, nemlig 95 % til åløb og 92 % til farvande, ifølge kommunale retningslinjer. Tillagt de 13% fra overløb fra renseanlæg løber i alt 20 % eller en femtedel af al kloakvand urenset ud i åer og nærfarvande.